

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXXXII. In testamento solemni, quæ sit forma subscriptionis testium pro ejus validitate. Defectus sigillationis testamenti in Gallia non multùm curatur: sed de jure communi, non parvi est ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

20 part. 4. quest. 1. artic. 8. numero 4. & 5. † Ita ut si testes propter aliquam necessitatem causam disjungantur, oporteat statim ipsis redeuntibus testamentum perfici, aut aliis in locum absentium subrogatis, totum actum renovari cum sufficienti testium numero, ex traditis in d. l. cum antiquitas. Grass. §. testamentum, quest. 58. numero 1. in testamento ergo tempore pestis facto, nec nimis rigor quoad continuitatem attendendus est, nec nimia discontinuatio admittenda.

CAPVT LXXXII.

In testamento solemnī, qua forma testium subscriptio fieri debeat pro illius validitate, defectus sigillationis huius testamenti in Gallia non multum attenditur; sed de iure communi non parvi est momenti. Octavius testis, qui testamentarius ab aliquibus nuncupatur, adhibendus est in testamento solemnī, quando testator propter infirmitatem aut alia de causa scribere non potest; qui quidem testamentarius non potest fungi officio Notarii, dum testamentum coram testibus remittitur, & quomodo ejus subscriptio concipi debeat. Testamentum solemnē quod nullum est, quando non possit valere uti nuncupativum, & quando valeat iure codicillorum. Vtrum codicilli in scriptis fieri possint, & quā in illis solemnitates requirantur hoc casu.

S V M M A R I V M.

- 1 In testamentis observanda est solemnitas loci ubi celebrantur, non autem ubi bona sita sunt.
- 2 In testamento solemnī multa requiruntur solemnitates, sed una ex præcipuis consistit in subscriptione testium.
- 3 Subscriptio testium in testamento solemnī non sufficit quod fiat per solam scripturam nominis testium; sed præterea debet testis dicere quis, & cuius testamentum subscripserit, & ibi datur forma huiusmodi subscriptionis.
- 4 Si testis in testamento solemnī non exprimat cuius testamentum subscripserit, nulliter subscribit.
- 5 Subscriptionē facta, non observata forma juris, testamentum corrumpit.
- 6 Subscriptio & sigillatio in testamento solemnī fieri debet per ipsos testes, & non per testatorem, aut aliam extraneam personam.
- 7 In Gallia defectus sigillationis non est magni momenti.
- 8 De iure communi utrumque requiritur in testamento solemnī, nempe testium subscriptio, & sigillatio.
- 9 Defectus forma vitiat etiam in levibus & modicis.
- 10 Si in testamento solemnī dictum sit, testem sigillasse sigillo unius, & sigillaverit sigillo alterius, sigillatio nulla est.
- 11 In testamento solemnī, si testator illud non scripse-

rit, requiritur octavius testis, quem testamentarium vel scriptorem nuncupant.

- 12 Non sufficit quod scriptor octavius testis subscribat in dorso testamenti, tanquam Notarius recipiens instrumentum remissionis illius.
- 13 Notario non creditur, nisi de iis quæ tempore instrumenti coram ipso & testibus instrumentariis gesta sunt.
- 14 Idem non potest esse scriptor testamenti, & Notarius instrumenti exhibitionis illius, coram testibus facta.
- 15 Notario creditur quoad probationem instrumentalem, non tamen ipsi soli quoad probationem testimoniativam.
- 16 In testamentis solemnibus, in quibus pro forma testium numerus requiritur, Notarius non potest computari in numero testium; & ideo non potest esse octavius testis.
- 17 Scriptor testamentarius non sufficit quod simpliciter subscribat testamentum solemnē, sed præterea debet declarare, quod subscriptio facta fuit de mandato testatoris, & scripturam illam verè illius esse testamentum.
- 18 Testamentum nuncupativum implicitum hoc requirit, quod ore proprio testator heredem nominet, relative ad scripturam.
- 19 Non sufficit in testamento nuncupativo implicito, quod testator dicat scripturam quam exhibet esse suum testamentum, nisi adiciat se nominare heredem eum, qui in scriptura designatur.
- 20 In testamento verò solemnī, non est opus nominare heredem; sed sufficit quod testator scripturam exhibeat, dicens in ea suum testamentum contineri.
- 21 Testamentum solemnē invalidum propter defectum solemnitatum, sustinetur tanquam codicillus, vigore clausula codicillaris: & scriptus heres in illo testamento, capitis hereditatem de manu venientium ab intestato.
- 22 Codicillorum duo sunt genera, unum in scriptis, aliud verò nuncupativum.
- 23 In codicillis in scriptis sufficiunt quinque testes, qui ab ore proprio codicillantis audierint, illam esse suam ultimam voluntatem.

Testamentum mihi propositum, Dixi non posse valere tanquam solemnē, nec tanquam nuncupativum, sustineri tamen vigore clausula codicillaris, & aliarum in eo appositarum.

Tanquam solemnē sustineri non posse constabat ex eo, quod factum fuerat non servatā formā à iure in similibus dispositionibus præscriptā, cuius omisso totum testamentum nullum reddit, l. si unus 12. Cod. de testam. quia cum testamentum factum esset in loco, ubi ius commune servatur; intervenire debebant solemnitates à iure communi requisitæ; quamvis testator originem duxisset ex locis ubi particularis aderat consuetudo contraria circa testamentum. Cujac. consult. 36. versic. & præterea. Le Vesc. arr. 82. Expilly arrest. 78.

Inter solemnitates requisitas in huiusmodi testamento, de quibus Castrenf. in l. hac consultissima 21. Cod. de testam. una ex præcipuis est subscriptio testium: † Neque sufficit quod illa simpliciter fiat per adiectionem nominis & cognominis ipsorum; sed præterea debet apponi nomen testatoris, & scribi quis & cuius testamentum subscripserit, l. singulos 30. & penultima. ff. de testam. Gloss. in d. l. hac consultissima, in verb. non subscriptum, Cujac. in l. ad

- ad testium 21. §. si quis ex testibus, ff. de testam. hoc modo, Ego Lucius Titius Gaij Seij testamentum consignavi: & melius Bart. in dict. l. penult. his utitur verbis: Ego talis dico & assero me esse adhibitum in testem, in presenti testamento facto per talem; & ideo propria manu me subscripsi & sigillavi. † Quod cum factum non est, testamentum nullum & imperfectum remanet. Parif. consil. 46. numero 5. volum. 3. Angel. in tract. de testam. gloss. 5. numero 4. Agid. bellamer. consil. 1. colum. 13. versic. undecimo dixi, his verbis: & est de necessitate quod subscribens scribat cuius testamentum signavit. † Vnde subscriptione facta præter formam iuris, illa haberi debet pro non facta, & testamentum corrumpere necesse est, dict. l. hac consultiissima, ibi, non subscriptum autem pro infesto haberi censetur.
- 6 Secundò requiritur in testamento solemnì, quod subscriptio & sigillatio fiat per ipsos testes, & non per testatorem, aut aliam personam extraneam: & probat text. in d. l. hac consultiissima, ibi, testibus subscribentibus & consignantibus. Quod in casu proposito observatum non fuerat.
- 7 Non ignoro, quod si negotium disputandum sit in Gallia, defectus ille sigillationis non magni momenti futurus est: ut notat Theuen. sur les ordonnances, lib. 5. tit. 5. des testaments, artic. 1. in verb. seront signés.
- 8 Sed apud nos defectus ille erit considerabilis, quia habemus expressam dispositionem text. in l. ad testium, §. si quis ex testibus ff. de testam. cuius hæc sunt verba: si quis ex testibus nomen suum non adscripserit, verumtamen signaverit; & si adscripserit, se tamen non signaverit; idem dicemus. Et quomodo hæc forma sigillationis non videatur magni momenti, cum possit etiam quis alieno sigillo signare, ut tenet Rota Romana decis. 30. num. 3. part. 1. divers. debet nihilominus observari, † quia defectus formæ vitiat etiam in leuibus & modicis, d. l. si vnus 12. & ibi Sicard. n. 2. Cod. de testam.
- 10 Et hoc maxime locum habere debet, si in testamento adscriptum sit, testem sigillasse sigillo Titij; & tamen sigillauerit sigillo Mæuij; hoc enim valde nocet validitati subscriptionis, ut dicit Ioan. Faber, in §. possunt, Instit. de testam. n. 2. versic. quid si litera continet duo sigilla.
- 11 Tercio corruit testamentum, si loco testatoris qui subscribere non poterat, vel nesciebat, non fuerit adhibitus octauus testis, quem vocant testamentarium, qui octauus testis vti scriptor debet subscribere testamentum præsentibus & assistentibus aliis septem testibus: quod probatur per text. in dict. l. hac consultiissima, in illis verbis: eique ipse coram testibus sua manu in aliqua parte testamenti subscripserit. Quod etiam notauit Speculator in tit. de instrument. edit. §. compendiosè, num. 40. in illis verbis; necnon coram eis ibidem præsentem subscriptionem subiiciens. Et per Azonem in sum. in Cod. de testam. numero 6. ibi, coram eis sua manu subscribat. Ruin. consil. 193. num. 5. lib. 2. Menoch. consil. 639. numer. 12. Bellam. dict. consil. 1. colum. 11. versic. ad primam questionem, ibi, in præsentia mea; & aliorum testium propria manu se subscripsisset: & colum. 13. versic. Idem si testator sic loquitur, octauus adhibitus scriptor pro eo se subscripsit: & clarius colum. 11. versic. duodecimum capitulum, & colum. 4. versic. nonum capitulum.
- 12 Neque sufficit quod ipse scriptor, seu testamentarius scripserit in dorso testamenti instrumentum remissionis illius, tanquam Notarius in præsentia septem testium, clauso iam & sigillato testamento, nulla facta mentione suæ subscriptionis appositæ in

pede eiusdem testamenti, nisi tanquam de re in absentia testium iam facta.

Quia Notario non creditur de his quæ ante testamentum facta sunt, sed tantum de his quæ ipse fecit in præsentia testium instrumentariorum, DD. communiter in authen. si quis in aliquo, & ibi maxime Bart. num. 9. Cod. de edend. Cum ergo subscriptio iam facta esset & clausa, ac consignata per istum scriptorem; non probat illius assertio facta in dorso testamenti iam clausi, & quam subscriptionem fecerat in absentia testium testamentariorum.

Neque fieri potest, ut idem sit & scriptor testamenti, & Notarius exhibitionis, seu remissionis eiusdem coram testibus factæ; non enim idem potest esse Notarius, & testis: l. Domitius, & ibi DD. ff. de testam. † Qui dicunt testimonium Notarij validum esse quando iudicialiter examinatur, nullâ habita ratione instrumenti per eum rogati; secus est quando agitur de rebus quæ debent redigi in scripturam, & tractatur de probatione instrumentali, & non de testimoniali; † sicut in testamentis solemnibus, quæ pro forma essentiali scripturam requirunt; tunc Notarius non potest computari in numero testium, nec tenere locum scriptoris, seu testamentarij, qui est tanquam octauus testis, ut ostendit Parif. consil. 46. numero 8. lib. 3. Menoch. consil. 313. num. 25. Bertrand. consil. 128. versic. tamè illud instrumentum, volum. 4. Covar. in cap. relatum 11. n. 19. in tertia conclus. de testam. Magdalen. in tract. de numero test. in testam. requisit. lib. 1. cap. 29. num. 8.

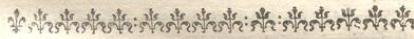
Præterea non sufficit quod scriptor simpliciter subscribat testamentum; sed præterea necesse est, ut ipse declararet subscriptionem fuisse factam de mandato testatoris, & scripturam illam verè esse eiusdem testamentum. Hæc est forma quam tradit Cuiac. in tit. Cod. de testam. colum. mibi 681. in fin. tom. 3. Lucius Titius pro Gaijo testatore nomine suo, testatorique huic testamento subscripsit. Roland. consil. 36. colum. 2. versic. se verò de mandato, volum. 1. Menoch. consil. 313. numero 24. & melius hoc modo: Ego Gaius Seius testis adhibitus & rogatus à Sempromio testatore, qui scribere ob infirmitatem non potest, eius nomine & mandato subscripsi, affirmans hoc esse eius testamentum.

Secundo loco Dixi dictum testamentum non posse sustineri tanquam nuncupatiuum, quia licet verum sit, & menti Rotæ Romanæ conveniat, dari testamentum nuncupatiuum implicitum, quando non potest valere tanquam solemnè, si testator coram testibus scripturam remittens declarauerit se illum heredem instituere qui in dicta scriptura nominatus reperitur, iuxta tradita per Clar. in §. testamentum, quæst. 4. n. 3. Burat. decis. 475. num. 22. l. si quis ita 36. l. hoc artic. 29. l. asse toto 77. ff. de heredib. instit. l. institutio talis 10. ff. de condit. instit. l. quoties 9. §. si quis nomen, ff. de hered. instit. † Tamen non sufficit quod testator dicat coram testibus se ostendere scripturam in qua continetur eius vltima voluntas; sed præterea requiritur, quod dicat se nominare heredem illum, qui est nominatus seu descriptus in illo testamento quod exhibet: quod probatur per textum super quibus fundatur opinio illorum qui admittunt testamentum nuncupatiuum implicitum, propterea apud nos admitti solet: nempe in dict. l. si quis ita 36. l. hoc articulo 29. l. asse toto 77. l. quoties 9. §. si quis nomen, ff. de hered. instit. l. institutio talis 10. Cod. de condit. instit. † Qui omnes rextus præsupponunt hanc differentiam inter testamenta nuncupatiua & & solemnia; quod in nuncupatiuo testator debet nominare heredem viua voce, & non per scripturam:

eandemque differentiam facit text. in dicta l. hac consuetissima, in princip. juncto §. per nuncupationem, quia loquendo de testamento mystico, dicit sufficere quod testator coram testibus dixerit suum esse testamentum, quod offertur; sed in nuncupativo necesse est quod septem testes testatoris voluntatem testamentum facientis audierint. Quod clarius etiam dicitur in l. heredes palam 21. ff. de heredib. insti. Guillelm. Benedic. in cap. Raynuitius, in verb. in extremis positus, de testam. & probatur in l. iubemus 29. Cod. de testam. ibi; in elogio, quod sine scriptura conficitur, necesse est testatorem voce exprimere nomen, vel nomina heredum: & ita iudicatum fuit apud Fabrum in Codice, tit. de testam. definit. 4. Prædicta probantur per Cyriac. contravers. 444. num. 98. & multis sequentibus. Quibus tamen adversatur Alexand. consil. 176. num. 5. & 6. lib. 5. Socin. sen. consil. 173. lib. 2. quos sequitur Tusch. in verb. Testamentum, conclus. 111. n. 2. Ego autem sententiam Cyriaci veritatem esse existimo per iura, & rationes ab ipso allegatas.

21 Tercio loco Dixi, dispositionem illam sustineri posse vigore clausulæ codicillaris in ea appositæ, & sic proximiores ab intestato censerentur gravati de restituendo heredibus scriptis, juxta tradita per DD. communiter in Authen. ex causa. Cod. de liberis præteritis, Rot. decis. 106. numer. 4. & 17. part. 7. recent. & quod dicta dispositio valeat jure codicillorum, comprobatur Turret. in tract. de claus. codicil. quæstion. 126. effect. 79.

22 Quia licet duo codicillorum genera DD. admittant, quædam videlicet nuncupativa, & alia in scriptis vel secreta, Comensis, Iaf. & Alexand. in l. final. Cod. de codicil. tamen codicilli secreti & in scriptis non subjacent tot solemnitatibus, sicut testamenta mystica: sed sufficit quod in istis adsint quinque testes subscripti, qui audierint ab ore proprio disponentis illam esse ultimam suam voluntatem. Grass. in §. codicillus, num. 10. Bellamer. dicto consil. 1. colum. 21. vers. circa istud, tertium dubium: quia codicilli nullam ordinationis solemnitatem desiderant, §. final. Insti. de codicil. Formam autem huiusmodi codicillorum in scriptis, fufius explicat Bellamer. d. consil. 1. in loco mox designato.

CAPVT LXXXIII.

Si venditio facta fuerit cum pacto de retrovendendo, venditor qui vult redimere rem venditam vigore illius pacti, præfertur domino directo volenti uti jure retentionis feudalis.

S V M M A R I V M.

- 1 Si emptor declaraverit se paratum esse retrovendere in vim pacti de retrovendendo, quod alioqui poterat impugnare, tenetur procedere ad retrovenditionem.
- 2 Dominus directus per suum consensum alienationis præstitum, à jure prælationis excluditur.
- 3 Dominus directus petendo laudemium, tacite renunciat iuri prælationis.
- 4 Generaliter quicumque potest habere regressum ad rem feudalem, sibi præiudicat per suum consensum.
- 5 Quod procedit, si consensus fuerit expressus, siue tacitus.

- 6 Renunciatio emptoris excludit eum à jure præsentis quoad retrovenditionem, sed non à futuro postea nato.
- 7 Clausula renunciationis omni legum auxilio, non potest extendi ad ius postea superveniens.
- 8 Per pactum de retrovendendo dominus directus excluditur à jure prælationis, si venditor emptorem cogere velit ad retrovendendum.
- 9 Dominus directus retinens jure prælationis, tenetur subire eadem pacta & onera quæ sunt in venditione comprehensa.
- 10 Ius Congruum locum habet in venditione sub pacto de retrovendendo facta, non tamen in præiudicium pacti redemptivi.
- 11 Contractus venditionis translati censetur in retinentem jure Congruum.
- 12 Ius prælationis domini directi potentius est jure vicini retrahere volentis.
- 13 Pactum de retrovendendo appositum in venditione, constituit partem pretii.
- 14 Dominus directus qui scivit pactum de retrovendendo, & non reclamavit tale pactum, etiam in sui præiudicium approbare censetur.
- 15 Annus qui datur à consuetudine vicini retrahere volentibus, non currit nisi lapso tempore retrovenditionis convento.
- 16 Pactum de retrovendendo excludit vicinum à iure Congruum rem venditam retinere volentem.
- 17 Ius prælationis cessat quando dominus directus non potest præstare illud, quod emptor venditori promissit.
- 18 Retrovenditio dependens à partium conventionem dicitur fieri ex causa præexistente & necessaria, nempe in executionem contractus præcedentis.

Facta venditione cuiusdam prædii cum pacto redemptivo intra quadriennium in favorem emptoris pro se, & successoribus suis quibuscumque stipulantis, venditor tertio jure pacti redemptivi cessit, qui dom adversus emptorem pactum exercere & redimere voluit, respondit emptor se paratum esse prædium dimittere, & pacto redemptivo acquievit. Deinde penitentia ductus dominum directum adivit, & ab eo jure prælationis dominicale quæsitit juxta Comitatus Venayssini consuetudinem, quæ (ut aliàs diximus) licitum est domino directo alteri jure prælationis concedere.

Quare cum concurreret consensus emptoris, item pactum de retrovendendo, & jure domini directi emptori cessum, duæ ortæ fuerunt difficultates. Prima, utrum emptor per consensum, quem præstitit pacto de retrovendendo, ita sibi præiudicaverit, ut à domino directo jure prælationis postea acquirere non potuerit. Secunda, utrum casu quo sibi non præiudicaverit, pactum redemptivum contractui venditionis appositum potentius sit jure prælationis, seu retractus feudalis, domino directo, seu eius cessionario competenti.

In prima quæstione Dixi emptorem tanquam emptorem ita quidem pacto redemptivo consensum præstitisse, ut sub illa sola qualitate emptoris nullo modo contravenire queat: quia per consensum redemptioni præstitum, tacite renunciavit juri quod forsitan potuisset habere ad impugnandum pactum, vel aliàs ad impediendam retrovenditionem. Ad 2. instar domini directi, qui si tacite vel expresse venditioni consenserit, excluditur à jure prælationis; veluti si in venditione intervenierit, vel pro evictione cauterit. Rip. variar. resol. cap. 7. num. 466. & 467. Si si laude